

ריקנות יוצרת מצוקת נפש

1. פסקה ה - הצער הפנימי על חסרון ההשלמה של הנשמה* במעשים, בידיעות, ובדעות ; ביחוד בקנין התורה**, הם הם יסורי הגיהנם*** המתגברים, שהם באים מהפיכת הפנים (אכזבה) של הקב"ה מלהאיר על הנשמה, בהופעה תדירית, לפי אותה המדה שהחסירה את קנינה הרוחני, שכל מקור החיים בו תלוי, הוא קנין התורה.

*א

358 וכפי שאומר המדרש (קהלת רבה ו, ו) - ביחס לפסוק "וְגַם הִנָּפֵשׁ לֹא תִמְלֹא" (קהלת ו, ז) - "משל למה הדבר דומה? לעירוני שנשא בת מלכים, אם יביא לה כל מה שבעולם אינו חשובין לה כלום למה שהיא בת מלך, כך הנפש אילו הבאת לה כל מעדני עולם אינם כלום לה, למה שהיא מן העליונים"; וכותב על כך רמח"ל (דעת תבונות, אות כד): "נשמה אינה אלא חלק אלוה ממעל, הנה אין תשוקתה ודאי אלא לשוב ולדבק במקורה ולהשיגו, כטבע כל עלול החושק לעילתו, ואין מנוחתה אלא כשתשיג את זה".

*ב אורות התשובה יד, ו' - כששואלים: מהיכן העצבות באה? צריכים לפתור: מהשפע של המעשים, המדות והדעות הרעות על הנשמה, שהיא טועמת בחושה החודר את מרירותם, והיא נסלדת, נפחדת ועצובה.....

**

360 "הצער הפנימי על חסרון ההשלמה של הנשמה... בקנין התורה", הוא יותר מאשר הצער על חסרון "בידיעות" התורה, שכן לימוד התורה יכול להישאר לימוד אינטלקטואלי וחיצוני לאדם (כמו תורתו של דואג שהיתה "משפה ולחוץ" - סנהדרין קו, ב). אבל "קנין התורה" הוא קניין עצמי החודר את כל קצות מהותו של האדם, וכאשר ישנו חסרון "בקנין התורה" - האדם טועם צער נורא ואיום.

*** חידושי אגדות מהר"ל ב'מ נט... 'כי אין הגיהנם רק העדר (ריקנות) הגמור כמו שמורים שמות הגיהנם ציה וצלמוות ואבדון ושאל"

2. שאלה

364 ש. וכי לא מצינו אנשים רחוקים מתורה ובכל זאת שמחים ואינם חשים כל צער?!
ת. לא! שהרי כבר נאמר "אור זרע לצדיק ולישרי לב שמחה" (תהלים צז, יא)! אנשים רחוקים מתורה הינם מלאי צער ותסכול, פחדים וחרדות, אלא שאינם יודעים על שום מה ולמה. הם מנסים להדחיק את מצבם הרוחני הירוד, ואינם מודעים למציאות השפלה שבה הם נתונים. אולם, אם תראה אנשים רחוקים מתורה ובכל זאת שמחים - אין זאת אלא מפני התורה שכן קיימת בהם, שכן, למרות ריחוקם מן התורה, יש בהם מידות טובות ומעשים טובים וייתכן שיש להם גם ידיעות תורניות כאלו ואחרות. לכן הם שמחים, מצד התורה שכן קיימת בהם.